

OKRĄGŁOŚĆ (29) *sb f*

Oba o jasne.

sg *N* okrągłość (13). ◇ *G* okrągłości (3). ◇ *D* okrągłości (5). ◇ *A* okrągłość (2). ◇ *L* okrągłości (2). ◇ *pl N* okrągłości (4).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI (jeden z niżej notowanych przykładów) – XVIII w.

1. Kształt okrągły lub zbliżony do okrągłego; rotunditas *HistAl, Mącz, Calep, Cn; globositas Calep, Cn; circinatio, circumferentia, rotundatio Cn* (15) :

a. Kształt kolisty (4) : gdy czała głowa okrągła, godzi się aby też części iey to iest, członki ku okrągłości ciągnęły. *GlabGad B8v; Mącz 358d; Calep 929a.*

[*Zwrot: »być w okrągłości« = być okrągłym: który [staw] nie jest ani w okrągłości, ani w długości LustrMalb I 58.*]

Wyrażenie: »ku okrągłości, [w okrągłości] szyroki« = owalny (1): gośpodarze miewią ieden dom [...], ku okrągłości szyroki, na przodek y na zadz scitfzy z drzewa zbudowany *MiechGlab* [89]; [Trzecie jezioro *Lanczk* [...] jest w okrągłości szerokie. *LustrPom 15*].

b. Kształt kulisty; wypukłość (11) : *Calep 458a; Lecz* winnym y chlebowym przypadkom y ośobom [*w sakramencie chleba i wina*]/ to iest okrągłości/ szerokości/ woniey/ białości etc. miejsce się dąć musi *LatHar 188; WujNT 699.*

okrągłość czego (8): ktori [*rozum dobry*] zawsze wkażue okrągłość czoła. *GlabGad N3v, E7; HistAl C6; Abowiem* ona [*ziemia*] dla iey okrągłości nigdziey ná doł nie wif/ iedno ku gorze/ [...] áczkolwiek ma ná sobie gory wielkie/ [...] wżákże to iey okrągłości nie przekaża/ iáko widzimy ná ziórnie pieprzu/ iż ná nim łą dołki/ gorki wżákże nic niewádzą iego okrągłości. *BielKron 263, 445v; WujJud 164.*

2. Rzecz o kształcie okrągłym (14) : *Circulus – Cirkiel, okrągłószcz Calep 200b.*

a. Świat, ziemia (12) : *Alie* tobie dofycz wierzicz [...] *Iż Bog wśfytko wśwey możnośczy Stworził fwiath wśwey okrągłóczy RejKup 14.*

Wyrażenie: »wszytka (a. wszelka) okrągłość (a. wszystkie okrągłości) ziemie, świata; okrągłość wszystkiego świata« (6:4:1): ktorego łaska a rozliczne dobrodzieyftwo: znami po wśfelkiey okrągłości ziemie *RejPs 124v, 35, 76, 96v, 134, 161v marg, 162, Ff5v; Przez* okrągłość piły tho sobie rozumiemy/ iż okrągłość wśzytkiego fwiátá [*orbem terrarum*] pod náłze pánowanie má być poddána. *HistAl C6; Ale* iż opátrznóści iego [...] pełne iest niebo/ ziemiá/ morze/ y wśzytká okrągłość fwiáthá tego. *RejAp 85, 101.*

b. Kolistą orbitą ciała niebieskiego [czego] (1) : *Orbita lunae, Okrągłość xiężicá. Mącz 267c.*

Cf 1. OKRĄG